

Voeren in loonwerk veruit het voordeligst

Wanneer het voersysteem aan vervanging toe is, sta je als veehouder voor de keuze: investeer ik in dezelfde techniek of kan het slimmer en goedkoper? In 'Cijfers die Spreken' zet Alfa Accountants en Adviseurs de mogelijkheden voor gemengd voeren op een rij.

TEKST TIJMEN VAN ZESSEN

De oude voermengwagen is versleten en je staat voor de keuze om in een nieuw voersysteem te investeren. Wat doe je dan? Alfa krijgt steeds vaker vragen van klanten die zich grondig(er) willen oriënteren op die toch vaak forse investering. Aanleiding genoeg om er eens serieus aan te rekenen. Bedrijfskundig adviseur Bor Houwers schreef voor de jaarlijkse uitgave 'Cijfers die Spreken' een artikel waarin hij vier systemen van gemengd voeren vergelijkt: uitbesteden aan de loonwerker, een zelfrijdende voermengwagen, een voermengwagen achter de trekker en een automatisch voersysteem. Goedkopere systemen, zoals het voeren met een blokkendoseerwagen, zijn buiten beschouwing gelaten omdat deze niet te vergelijken zijn met een systeem van gemengd voeren. Zo is de productie van de koeien anders, net als de samenstelling van het rantsoen.

Automatisch voeren vergt veel kapitaal

De berekening die Houwers maakte, is gedaan voor een melkveebedrijf met 120 stuks melkvee en 60 pinken. De melkproductie per koe ligt op een niveau van 9000 kilo. In de analyse is rekening gehouden met 12 minuten arbeidstijd per dag om kuilen open te maken en bij te werken. Voor de prijzen van brandstof, arbeid, verzekering en rente is gerekend met dezelfde uitgangspunten. Bij automatisch voeren en bij voeren met de voermengwagen zijn de kosten voor de

trekker en shovel voor 70 procent toegerekend aan het voeren. Deze machines zijn voor meer doeleinden te gebruiken. Tabel 1 geeft een weergave van de totale investeringsbehoefte per systeem. Een automatisch voersysteem legt van alle systemen het grootste beslag op kapitaal, terwijl het voeren door de loonwerker geen enkele investering vergt. Tabel 2 zet de verschillen in arbeid op een rij. Wie met een getrokken voermengwagen voert, heeft de hoogste kosten voor arbeid, loonvoeren is ook in dit overzicht het voordeligst.

Kosten loonvoeren lopen uiteen

Onderaan de streep blijkt een melkveehouder het voordeligst af te zijn wanneer hij het voeren uitbesteedt aan de loonwerker (tabel 3). Per 100 kilo melk kost hem dat 2,10 euro en dat is 25 procent goedkoper dan de getrokken voermengwagen en het automatisch voersysteem (beide 2,80 euro per 100 kilo melk). De kosten van loonvoeren lopen wel erg uiteen, nuanceert Houwers. Ze zijn afhankelijk van het rantsoen, de erfinrichting en het tarief van de loonwerker. In de praktijk betaalt een veehouder tussen de 30 en 40 cent per koe per dag, voor ouder jongvee is een tarief van 15 cent per dier per dag gebruikelijk. Hans de Bie is marktmanager Food & Agri bij Alfa. Hij begrijpt dat het voor de hand ligt om voeren in loonwerk aan te bevelen. Toch ligt het in de praktijk genuanceerder, zo

geautomatiseerd voersysteem		zelfrijder		voermengwagen		loonvoeren	
voersysteem	140.000	zelfrijder	165.000	trekker (tweedehands)	35.000		
voerkeuken	50.000			lader	40.000		
aanpassingen erf	5.000			mengwagen	35.000		
lader	40.000						
totaal investeringen	235.000	totaal investeringen	165.000	totaal investeringen	110.000	totaal investeringen	0
totaal toegerekend aan voeren	223.000	totaal toeger. voeren	165.000	totaal toeger. voeren	87.500	totaal toeger. voeren	0

Tabel 1 – Investerings per voersysteem in euro's

geautomatiseerd voersysteem		zelfrijder		voermengwagen		loonvoeren	
werkzaamheden kuil	0,20	werkzaamheden kuil	0,20	werkzaamheden kuil	0,20	werkzaamheden kuil	0,20
kuil klaarzetten (2 keer per week)	0,30	laden en voeren	0,75	laden en voeren	1,00	aanschuiven	0,20
controle/schoonhouden voerkeuken	0,25	aanschuiven	0,20	aanschuiven	0,20		
totaal uren per dag	0,75	totaal uren per dag	1,15	totaal uren per dag	1,40	totaal uren per dag	0,40
totaal uren per jaar	274	totaal uren per jaar	420	totaal uren per jaar	511	totaal uren per jaar	146
totale arbeidskosten (euro)	6.844	totale arbeidskosten (euro)	10.494	totale arbeidskosten (euro)	12.775	totale arbeidskosten (euro)	3.650

Tabel 2 – Arbeidstijd (in uren) en arbeidskosten (in euro's) per voersysteem

geautomatiseerd mengsysteem		zelfrijder		voermengwagen		loonvoeren	
onderhoud	4.200	onderhoud	4.950	onderhoud	2.625	melkvee/koe/dag	0
brandstof (8 l/u lader)	876	brandstof (16,5 l/u)	4.517	brandstof (18 l/u)	6.570	pinken/pink/dag	0
afschrijving (15 jr.)	12.693	afschrijving (10 jr.)	13.200	afschrijving (10 jr.)	7.000		
rente	3.456	rente	1.980	rente	1.050	totaal loonwerk	18.615
verzekering	1.115	verzekering	825	verzekering	438		
energie (7.000 kWh)	700						
arbeid	6.844	arbeid	10.494	arbeid	12.775	arbeid	3.650
totaal	29.884	totaal	35.966	totaal	30.458	totaal	22.266
totaal excl. arbeid	23.040	totaal excl. arbeid	25.472	totaal excl. arbeid	17.683	totaal excl. arbeid	18.616
kosten/dier/dag	0,455	kosten/dier/dag	0,547	kosten/dier/dag	0,464	kosten/dier/dag	0,339
kosten/dier/dag excl. arbeid	0,351	kosten/dier/dag excl. arbeid	0,388	kost./dier/dag ex. arbeid	0,269	kost./dier/dag ex. arbeid	0,283
kosten per kg melk	0,028	kosten per kg melk	0,033	kosten per kg melk	0,028	kosten per kg melk	0,021
kosten/kg melk excl. arbeid	0,021	kosten/kg melk excl. arbeid	0,024	kost./kg melk ex. arbeid	0,016	kost./kg melk ex. arbeid	0,017

Tabel 3 – Doorberekening totale jaarkosten per voersysteem in euro's

legt hij uit. 'Het voeren van koeien blijft voor veel boeren toch iets speciaals. Er is een categorie die zelf grip wil houden op het voeren, die groep zal er niet snel voor kiezen de loonwerker in te schakelen. Daarnaast is er niet overal een loonwerker beschikbaar die deze dienstverlening verzorgt.' Een andere horde die bij loonvoeren kan spelen, is VLOG. Veehouders die zich willen certificeren voor VLOG – dat wil zeggen dat de melk afkomstig is van gentechvrij gevoerde koeien – mogen niet door de loonwerker laten voeren. Contaminatie via voerresten van een niet gecertificeerd bedrijf valt namelijk niet uit te sluiten.

Leasen in opkomst

Hans de Bie adviseert veehouders om goed na te denken over de kosten voor hun machinepark. 'We zien nog steeds te veel bedrijven waar de loonwerker regelmatig komt, terwijl de loods vol staat met machines. De totale bewerkingskosten zijn dan erg hoog. Het is beter om bewuste keuzes te maken.' De Bie is niet tegen investeringen in machines: 'Ik sprak onlangs een klant die minimale kosten had aan loonwerk. Hij wilde zijn vak afwisselend houden voor hemzelf en voor zijn personeel, daarom deed hij veel landwerk met eigen materiaal. Dat is een prima keuze.'

Hij is ook niet tegen leasen, maar waarschuwt veehouders wel voor de gevolgen voor hun liquiditeit. Leasen is duidel-

lijk in opkomst. Het is een simpele manier van financieren, er is geen ondernemingsplan voor nodig. De Bie drukt veehouders op het hart om eerst te berekenen of ze de lasten van de lease wel kunnen dragen, ook als de melkprijs even tegenvalt. 'Ik merk dat juist bedrijven die al krap bij kas zitten, overgaan tot lease. De kans dat ze daarmee in de problemen komen, is aanzienlijk, het leasebedrag wordt wel elke maand van de rekening geschreven.'

Zolang je de cijfers maar kent

Volgens Alfa is het vooral van belang dat boeren zich afvragen welk systeem bij hen past als ondernemer. Loonvoeren is interessant voor een grote groep bedrijven, het systeem heeft een groot voordeel in de kostprijs. 'Maar wanneer je 70 koeien melkt en je erf is er niet optimaal voor ingericht, is het wellicht voordeliger om zelf te voeren', legt De Bie uit. Een 'controlfreak' die meerdere groepen (hoogproductieve) koeien nauwkeurig wil voeren, kijkt misschien serieus naar een automatisch voersysteem.

Samengevat zijn het volgens De Bie niet eens de kosten die de doorslag geven als veehouders investeren in een voersysteem. Het zelf willen voeren, de inzet van eigen personeel en/of arbeidsgemak maken doorgaans het verschil. En dat is niet erg, zolang de cijfers achter die keuze maar bekend zijn. |